

האוצר השבועי

גליון מס' 47
פרשת **לך לך** התשפ"ה

שיעורו השבועי
של מרן ראש הישיבה המקובל הצדיק
רבנו בניהו יששכר שמואלי שליט"א

עמידה בניסיונות • מרן מופת הדור זיע"א

שבת וראש חודש • דברי הזוהר • גזירת נמרוד ולידת אברהם • מלחמות אברהם ונמרוד • אברהם בכבשן האש • מות הרן • המהפך אחרי הכבשן • קושי הניסיון של "לך לך" • הניסיונות מרוממים את האדם • ה'בן איש חי' במאסר • לא להגרר מ'ריב' ל'מריבה' • במחיצת מרן חכם עובדיה זיע"א • קדושת מרן • אהבת התורה ועמלה ללא מיצרים

ראש ממשלת התורה

הנה זכינו לשבת קודש פרשת נח, שהיתה "שבת ראש חודש", שזה כוח גדול ואור גדול מאוד. ובפרט שאנחנו עדיין עם האורות וההשפעות שזכינו להם בחודש תשרי: ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום כיפור, סוכות, שמחת תורה, ושבת בראשית - שבת של רשב"י. אחרי כל זה בא לנו האור של "שבת וראש חודש".

וכבר התפללנו בחגים: "והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך" - תישא אותנו עם ברכת מועדיך - שהאור הגדול שזכינו אליו, ישפיע עלינו לכל ימות החורף, ולכל השנה כולה. וכמו שאומר המשורר ב"אזמור בשבחין": "יהא רעוא קמיה, דתשרי על עמיה דיתענג לשמיה". ודרך רמזו אמרו בזה, ש"תשרי" הוא מלשון חודש תשרי, שאנחנו מתפללים יהי רצון מלפני הקב"ה, שכל האורות והחסדים הגדולים שירדו אלינו מן השמיים בתשרי, ילוו אותנו כל השנה.

ועכשיו הגענו ב"ה לפרשת לך לך. וגם היום זה בדיוק יום פטירת מורנו רבנו מופת הדור, רבנו עובדיה יוסף זיע"א שמורינו ורבנו רבי עזרא עטיה כתב עליו עוד כשחכם עובדיה היה צעיר: "ראש ממשלת התורה", ובעזרת ה' נדבר עליו אחרי שנדבר על פרשת השבוע.

זכותו של הרן לא הגנה על עצמו

היום נתחיל את השיעור בלימוד הזוהר הקדוש, וכך נתחיל את עונת החורף עם רשב"י: "ויאמר ה' אל אברהם לך לך, מה פתיב לעילא וימת הרן על פני תרח אביו וגו', מאי איריא קא - הזוהר קושר את סיום הפרשה הקודמת לתחילת פרשת לך לך, שבסוף פרשה קודמת, בפסוקים האחרונים כתוב: "וימת הרן על פני תרח אביו וגו' באור כש"דים", ושואל הזוהר מה הקשר בין מות הרן על פני תרח אביו, לתחילת פרשת לך לך, שאומר הקב"ה לאברהם לך לך מארצך?

אלא אומר רשב"י עד ההוא וימא לא הנה פר נש דמית בתי אביו פר דא עד שמת הרן על פני תרח אביו לא היה אדם שמת ממש מול פני

אביו, ואמנם היו בנים שמתו בחיי אביהם, כמו הבל שנפטר בחיי אדם הראשון, ולמד נפטר בחיי מתושלח, אבל לא היה כזה דבר שהבן נפטר ליד אביו ממש, אבל הרן נפטר ממש על פני תרח אביו.

כעת הזוהר מספר איך מת הרן: **וכד אתרמי אברהם לנורא אתקטיל הרן** - כאשר שמו את אברהם בכבשן האש של נמרוד, הרן מת שם, וקנין דא נקטו מתמן - ולכן תרח יצא עם אברהם ולוט מאור כשדים לחרן. מאן קטיל לון להרן - מי הרג את הרן? אלא, פניו דרמו אברהם לנורא דכשדאי - כיון שהשליכו את אברהם לאור כשדים אתגלי עליה קוב"ה ושיביה - הקב"ה הציל אותו והנה הרן אחי קאי תמן אמרו פשדאי פניו זכותיה דהרן אשתאיב - והכשדים היו אומרים, שאברהם ניצל בזכותו של הרן שעמד שם באותה שעה, מיד נפק שלהובא דאשא ואוקדיה להרן - מיד יצאה שלהבת של אש ושרפה את הרן הנדא הוא דקתיב "וימת הרן על פני תרח אביו" - לכן כתוב וימת על פני תרח אביו, שמת ליד כולם, כדי שלא יגידו שאברהם ניצל בזכותו, וכך ראו שרק אברהם נשאר שלם, ושהוא ניצל בזכות עצמו.

ואית דאמרי - אחרי שניצל אברהם, יש שהיו אומרים שהוא ניצל כי זרעא דתרח לית אשא שלטא ביה - כנראה זרעו של תרח לא שולט בהם אש, אבל נרמי להרן לנורא, ואי לא איתוקד גדע בודאי דלא שלטא נורא בורעיה, מיד רמי ליה להרן לנורא ואיתוקד והנה תרח אביו קאים תמן, הנדא הוא דקתיב וימת הרן על פני תרח אביו - לכן זרקו את הרן כדי להיות בטוחים שזה הסיבה שאברהם לא נשרף, וכולם ראו שנשרף ותרח אביו גם כן עומד ורואה, ולכן כתוב וימת הרן על פני תרח אביו.

גזירת נמרוד ועשרות אלפי הרוגים

בפרקי דרבי אליעזר ובספר הישר ובתנא דבי אליהו, מספרים את השתלשלות העניינים עד שאברהם הושלך לכבשן האש, איך נולד אברהם, איך בגיל שלש הכיר את בוראו, ונלחם נגד כל האלילים ועובדיהם, והגיע למדרגת נביא:

קודם שנולד אברהם, היה נמרוד כופר באמונת האל יתברך, והיה

ואז התחיל הבלגאן...

לבינתיים, אמתלאי בת כרנבו באה לראות מה קורה עם הבן שהי שאירה במערה, מה שלומו? ושלא אכלו אותו דובים או אריות. והנה מחוץ למערה, היא רואה ילד גדול הולך על שפת הנהר, ומרוב שגדל, היא לא הכירה אותו, וחשבה שזה מישהו אחר. היא באה אליו וסיפרה לו מה שעבר עליה בגזירת נמרוד בנו של כנען, ושאלה אותו אולי הוא ראה כאן איזה תינוק - הבן שלה.

שאל אותה אברהם: "בן כמה צריך להיות בנך?" אמרה לו: "כעשרים יום" אמר לה: "אני בנך..." האם התפלאה: "בני, גדלת מאוד, איך זה שבעשרים יום כל כך גדלת, ואתה הולך על רגליך?"

אמר לה: "אמא, אגיד לך משהו חשוב: יש יושב בשמיים, מלוא כל הארץ כבודו", אמרה לו: "מה אתה מדבר? יש אלוה אחר מלבד לעדי נמרוד?!?" אמר לה: "כן אמי, לכי תגיד לנמרוד, שיש אלקים בשמיים, והוא אדון לכולם, והוא אלקי האלקים, ואדוני האדונים".

חזרה וסיפרה את זה לתרח בעלה, הלך תרח וסיפר לנמרוד. ואז התחיל הבלגאן... נמרוד אמר לעצמו: "הנה מה שראיתי בכוכבים, שיקום כזה ילד, הנה זה בא..." אין עצה ואין תבונה נגד ה', אף אחד לא יכול להפך את מה שהקב"ה אומר. ונהיה לנמרוד פחד נורא ואיום מהילד הקטן הזה.

"תיקח אותו מכאן, הוא מפריע"

אמרו לו השרים והרוזנים שלו: "מה יש לחשוש ממנו? הוא סך הכל ילד קטן, נשלח איזה שר אחד שיקח אותו, ויביא אותו אליך ותטפל בו". נמרוד לא הסתפק באחד, אלא שלח לילד אברם שרים ורוזנים וצבא אדיר כדי לקחת אותו. כשהגיעו כולם לאברהם, אברהם פחד נורא, והתחיל לבכות לה', והקב"ה אמר למלאך גבריאל: "תעשה ענן וערפל בינו לביןם ותאמר לאברהם שילך לאויב נמרוד, ושלא יפחד".

לקח אותו גבריאל, כאילו שם אותו על הכתפיים ותוך רגע שם אותו על פתח כבל. נכנס אברהם עם המלאך, תפס את הכיסא של נמרוד, והתחיל לומר בקול גדול: "ה' הוא האלקים בשמיים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד אחר. אחד הוא ואין שני. אין לו לא גוף ולא דמות הגוף. והוא אלקי האלקים. והוא אלקי נמרוד, ונמרוד זה בריאה הכי קטנה שלו, מי זה נמרוד?"

שמע את זה נמרוד, וחרד חרדה גדולה. מייד עבדי נמרוד עשו משתה גדול להמליך מחדש את נמרוד, כדי שידעו שזוה המלך. כשראה אברהם את הכבוד שעושים לנמרוד, עבר בין הפחות והסגנים, עד שהגיע לכיסא של המלך, תפס אותו, וצעק בקול גדול שאין כמותו: "נמרוד הנגעל הכופר בעיקר, בא-ל חי וקיים!" כשראו את זה כולם, וימס לבבם, ונמרוד נפל מכסאו, ולא יכל לקום.

אומר לו אברהם: "עכשיו שמעת קול צעקה של בריה הכי קטנה של הקב"ה, מי אתה?" נתן לו מילים כדורבנות שאין כמותם. ונמרוד לא נכנע אלא אמר לתרה: "קח את הבן שלך ולך מפה", לקחו והלך.

הוא התרגו עליהם...

באותו הזמן תרח היה מוכר פסילים ואילילים ומזה היה מתפרנס. יום אחד, תרח היה צריך ללכת לאיזה מקום והשאיר את אברהם שישמור על החנות, מה עשה אברהם? תפס את כל האילילים ושבר אותם, ושם פטיש בידו של האליל הגדול. כשחזר אבא שלו, הוא נדהם: "מה קרה פה? מי שבר את הפסילים?" אמר לו אברהם: "זה האליל הגדול, התר-גו על כולם, הרביץ להם, נתן להם מכות, עד שהרג את כולם". אומר לו תרח: "מה אתה מדבר שטויות, וכי הם יכולים לזוז?" אמר לו אברהם: "אבא, תשמע מה שאתה אומר, הם לא יכולים לזוז, ואם כן, איך זה

מתגאה ואומר לכולם שהוא אלוה, ואנשי דורו האמינו לו, היו עובדים לו ומשתחוים לו.

יום אחד נמרוד ראה בחוכמת הכוכבים שלו שבקרוב עתיד להיוולד ילד, שיכחיש את כל אומנותו ויזעזע אותו, וינצח אותו, ופחד נורא נפל על נמרוד.

כשראה אברהם את הכבוד שעושים לנמרוד, עבר בין הפחות והסגנים, עד שהגיע לכיסא של המלך, תפס אותו, וצעק בקול גדול שאין כמותו: "נמרוד הנגעל הכופר בעיקר, בא-ל חי וקיים!"

סיפר נמרוד לשריו ועבדיו, והתייעץ איתם כדת מה לעשות כדי לעצור את הילד הזה. לבסוף הציעו לו לבנות בית גדול, ולגזור שכל הנשים המעוברות חייבות לבוא להיות בבית הזה עד הלידה. וכל אשה שתלד בן זכר, ישחטו אותו על בטנה. ואשה שתלד נקבה, חיה תחיה, יתנו לה מתנות, יליבישו לה בגדי מלכות ויקראו לפניה "ככה יעשה לאשה שתלד בת...". שמע את עצתם, שמח ועשה כן. וכתוב במדרש, שבגזי-רת נמרוד נהרגו יותר מ-70 אלף זכרים!

באותו מקום התגוררה אמו של אברהם אבינו אמתלאי בת כרנבו, במ-לאת שלושה חודשים להריונה, ראתה שהיתה בהריון, וניכרו בה סי-מני עיבור, שפניה מוריקות, ואמר לה בעלה: "תשמעי, אני רואה פניך מוריקות, אולי את הרה?". האשה פחדה שיכניסו אותה לבית נמרוד, ואמרה לו: "זה לא הריון, כל שנה יש לי את החולי הזה...". אמר לה: "טוב, בואי נבדוק אותך..." נעשה לה נס, שהקב"ה הרים את העובר למעלה, וכאשר בדקו, לא הרגישו את העובר, ובעלה ראה שהיא צוד-קת והיא לא מעוברת.

בגיל עשרה ימים על שפת הנהר

כשהגיע זמן הלידה, מרוב הפחד, היא ברחה לאיזה מערה שהיתה ליד נהר גדול, וילדה את אברהם אבינו במערה הזאת. והייתה בוכה איתו ואומרת לו: "תראה, אברם, חביבי, אני מפחדת מאוד, אני לא רוצה שישחטו אותך, אני שמח אותך פה, מי שיעזור, יעזור", היא לא ידעה להגיד ה' יעזור, אבל היא אמרה: "אני מברכת אותך שיצילו אותך ותי-נצל".

אברהם ישב שם רעב ובוכה. והקב"ה שלח לו את מלאך גבריאל, והיה שם את אצבעו של אברהם בפיו ומוציא לו חלב מאצבעו. אחרי עשרה ימים, נעשה לו נס שגדל מהר והיה יוצא לפתח המערה! ואמנם בדור המבול, היו נולדים גדולים, שמייד אחרי הלידה האמא היתה שולחת את הילד הנולד להביא סכין לחתוך את הטבור... אבל בדורו של אב-רהם זה כבר התמעט. ורק לאברהם נעשה נס שאחרי עשרה ימים כבר היה יכול ללכת.

אברהם יצא מהמערה והגיע לשפת הנהר, ראה את העולם, ומאוד רצה לדעת מי מנהיג את העולם הזה? בהתחלה ראה את השמש, ואמר אולי זה האלהים, ואחר כך ראה שהיא שוקעת, ויצאו כוכבים, ואז הוא אומר: "אולי זה זה", והיה בוכה ומשתוקק לדעת.

שלח הקב"ה אליו את גבריאל עוד הפעם, בא אליו גבריאל ואמר לו: "תשמעי, יש מנהיג לעולם, מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא". שמע את זה אברהם אבינו, ושמח, והלך והתרחץ בנהר וטבל, כולו בגיל עשרה ימים... והיה כורע ומשתחוה ומודה לקב"ה.

אלהים? זה הכל שטויות והבלים!"

לאחר כמה ימים הלך תרח למשטה הגדול שעשה נמרוד, וסיפר לני-מורוד מה שעשה אברהם בחנות של האלילים. נמרוד הבין שהילד הזה לא נרגע... והתיעיץ עם שריו מה לעשות לילד, אמרו לו יועציו: "נעשה כבשן גדול, נשליך את אברהם לכבשן האש וככה נסיים אותו", אמר להם "יאללה".

כולם הביאו לו את ילדיהם

הכינו כבשן גדול ונורא, שאי אפשר אפילו להתקרב אליו, כל מי שמ-תקרב - נשרף, כי היו יוצאים ממנו לשונות של אש. תפסו את אברהם, ומרחוק זרקו אותו, וקלעו אותו לתוך הכבשן, וכולם עומדים ומסתכ-לים. והנה רק כנס אברהם לכבשן, כל העצים שבתוך הכבשן התחילו להוציא פרחים, ואברהם אבינו מהלך בפנים, איזה אור, איזה זכות. ראו את זה כולם, וידעו שאין כמו אלקי אברהם. ואברהם התחיל לפרסם את שמו של הקב"ה מלך מלכי המלכים בכל העולם.

וממשיך הוזהר לספר מה קרה אחרי שאברהם ניצל: **בְּהוּא יֻמָּא יְדַעוּ כָּל אֻמְיָא וְלִישׁוּנָא דְלָא שִׁיבִיבָה לְאַבְרָהָם אֱלָא קוּב"ה דְּאִיהוּ יְחִידָא דְעֵלְמָא - באותו היום כולם ידעו, שלא הציל את אברהם, רק הקב"ה שהוא יחיד בעולם, והיו מיייתין בנייהו לְמִשְׁכְּנֵיהּ דְאַבְרָהָם וְאִמְרִין לֵיהּ חֲמִינִן לָךְ דְאַתְּ רְחִיץ בְּקוּב"ה דְאִיהוּ רְבוּנֵיהּ דְעֵלְמָא - היו מביאים את בניהם לבית אברהם, ואומרים לו: ראינו שאתה בוטח בהקב"ה שהוא אדון העולם אוליף לְבַנְנָא מְאֻרְחָה דְאַתְּ יַדַּע - תלמד את בנינו מהדרך שאתה יודע ועלייהו אִמְרָ קְרָא נְדִיבֵי עַמִּים נְאֻסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.**

לך לך - בזכות שהתחיל ללכת

תָּא חַזִּי, מַה פְּתִיב? וְיַקְחָ תְּרַח אֶת אַבְרָם בְּנֵו וְאֵת לוֹט בְּן דְּרָו וְגו'. וַיֵּצֵאוּ אִתָּם מְאוּר כְּשָׁדִים. וַיֵּצֵאוּ אִתָּם? אֵתוּ מִיִּבְעֵי לֵיהּ! - כי תרח לקח את כולם וכולם יצאו איתו, ומה זה איתם? אֱלָא תְּרַח וְלוֹט עִם אַבְרָהָם וְשִׁרָה נְפֻקוּ, דְאַנּוּן הוּוּ עֲקָרָא לְמִפְּקֵי מִגּוּ אֲנּוּן חֵיבָנָא, כּוֹלָם יֵצֵאוּ בְּשִׁבְלֵי אַבְרָהָם וְשִׁרָה שְׂלָא יְהִי בְּחִבְרַת הַרְשָׁעִים הָאֵלֵה דְכִיּוֹן דְּהִמָּא תְּרַח דְאַ-בְּרָהָם בְּרִיָּה אֲשֵׁרִיב מִגּוּ נִרְאָא, אֲתַהֲדֵר לְמַעַבְדֵי רַעוּתֵיהּ דְאַבְרָהָם, כִּי גַם תְּרַח עֲצֻמוּ, אַחֲרֵי שְׂרָאָה שְׂאֻבְרָהָם נִיצֵל מִהָאֵשׁ, חֲזִיר בּוּ וְכִיּוֹן בְּךָ וַיֵּצֵאוּ אִתָּם תְּרַח וְלוֹט.

וּבְשַׁעֲתָא דְנִפְקוּ מִהּ פְּתִיב? "לְלִבְתָּ אַרְצָה פְּנֵעוּ", דְרַעוּתָא דְלָהוּן הָנָה לִי-מִיָּהּ תִּמְנוּ. הַרְצוּן שְׂלָהֶם בְּהַתְחַלָּה, הִיָּה לְלַכְתָּ לְכַנְעַן, אֲבָל נַעֲצְרוּ בַּחֲרִין. מִכָּאֵן אֻלְפִּנָא כָּל מְאוּר דְאַתְעֵר לְאַתְדַּפְּאָה מְסִייעִין לֵיהּ. אֻמְרָ הַזֹּהֶרָה, מִכָּאֵן נִלְמַד שְׂמֵי שְׂמַתְעוּרֵר לְהִיטְהֵר מְסִייעִים אֹתוֹ מִן הַשְּׂמִים תָּא חַזִּי, דְהִכִּי הוּא דְכִיּוֹן דְּתִיב לְלִבְתָּ אַרְצָה פְּנֵעוּ מִיָּד וַיֵּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ, וְעַד דְּאִיהוּ לָא אֲתַעֲרָ בְּמִדְמִיתָא לָא כְּתִיב לָךְ לָךְ שְׂהַקְבֵּה לָא אֻמְרָ לְאַבְרָהָם לָךְ לָךְ מְאֻרְחָה אֱלָא רַק אַחֲרֵי שְׂהַתְעוּרֵר לְלַכְתָּ מְאוּר כְּשָׁדִים, וְאִזְ אֻמְרָ לּוּ הַקְבֵּה לָךְ לָךְ מְאֻרְחָה.

אברהם ראה שזה מקום מיוחד במינו

נקרא את הוזהר בהמשך: **וַיֵּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ, אֻמְרָ רַבִּי אֲלַעֲזֵר לָךְ לָךְ, לְגִרְמָה, לְאַתְמָנָא גְרָמָה, לְאַתְמָנָא דְרָגָא דִּילָךְ. לָךְ לָךְ לְטוֹבַתְךָ, לְהַנְאוּתְךָ, לְתַקְנָא אֵת עֲצֻמְךָ, לָךְ לָךְ, לִית אֲנִתְ לְמִיקָם הִקָּא בִּין חֵיבִין אֱלִין. לָא טוֹב שְׂתַהֲיָה בִּין הַרְשָׁעִים כָּאֵן.**

וממשיך הוזהר: **וְרָזָא דְמִלְחָה לָךְ לָךְ - וסוד הדבר של לך לך דְּהָא קוּב"ה יְהִיב לֵיהּ לְאַבְרָהָם רֻחָא דְחֻקְמָתָא, הִיָּה לּוּ רֻחַ חֻכְמָה וְהָנָה יַדַּע וּמְצַרְחָה סְטָרֵי דִישׁוּבֵי עֵלְמָא - ידע לצרף כל ארבע רוחות העולם, והיה משור-טט בחכמתו ואסתפל בהו וְאַתְמַל בְּתִיקְלָא וְיַדַּע חֵילִין דִּי מִמְּנָן עַל סְטָרֵי יִישׁוּבָא וְהִיָּה מִסְתַּכַּל וְיֻדַּע כֹּל מִי שְׂמֻמּוֹנָה עַל כֹּל צַדְדֵי הַיִּשׁוּב.**

פַּד מְטָא לְגוּ נְקוּדָה דְאַמְצְעִיתָא דִישׁוּבָא - כשהגיע לאמצע היישוב שזה ארץ ישראל - טבור העולם תְּקִיל בְּתִיקְלָא וְלָא הָוָה סְלִיק בִּידֵיהּ. הִיָּה שׁוֹקֵל בְּמֵאזְנִים לְהַעֲלוֹת אֵת הַצִּירוֹפִים מִי שׁוֹלֵט, אֲשִׁגְחָ לְמַגְדַּע

חֵילָא דִי מִמְּנָא עֵלָה, וְלָא הָוָה יָכִיל לְאַתְדַּבְּקָא בְּרַעוּתֵיהּ תְּקִיל פְּמָה זְמַן נִין וְהִמָּא דְהָא מְתֻמָּן אֲשֵׁתִיל כָּל עֵלְמָא וְרָאָה שְׂמֻשָּׁם הוֹשַׁתָּת הַעוֹלָם אֲשִׁגְחָ וְצַרְף וְתַקַּל לְמַגְדַּע וְהִמָּא דְהָא חֵילָא עֵלְמָה דְעֵלָה לִית לֵיהּ שְׁעוּרָא עֲמִיק וְסִתִּים וְלָאוּ אִיהוּ פְּגוּזֵי דְסְטָרֵי דְרָגֵי דִישׁוּבָא זֶה לָא כְּמוּ שְׂאוּר הַמְקוּמוֹת, אִין כְּמוּ יְרוּשָׁלַיִם, מִסְבִּיב אַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, כֹּל זֶה תּוֹפֵס מְקוּם הַמְקוּדֵשׁ, וְאֵת כֹּל יְרוּשָׁלַיִם אֲשִׁגְחָ וְתַקַּל וְיַדַּע דְהָא פְּמָה דְמַהֲהִיא נְקוּדָה דְהַאֲמְצְעִיתָא דִישׁוּבָא מְנִיָּה אֲשֵׁתִיל כָּל עֵלְמָא לְכָל סְטָרֵי וְכו' וּמְאוּרִיךְ הַזֹּהֶר.

פלא פלאות מה שידע אברהם אבינו, ולכן הוא ידע שאין לו מה להישאר במקום הזה, אלא אמר לו הקב"ה: "לך לך מארצך ממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, ואעשך לגוי גדול".

תעזוב את האימפריה

וזה אחד הניסיונות הגדולים של אברהם. שהקב"ה אומר לו: "לך לך". וצריך להבין מה הניסיון כאן ומדוע זה ניסיון כל כך גדול? אלא, כתוב: "את הנפש אשר עשו בחרן" שאברהם אבינו היה מגייר את האנשים, ושרה היתה מגיירת את הנשים.

כתוב בוזהר: ששרי היתה עקרה, והוא היה מביא נשמות לעולם, ומה הוא היה עושה איתם? הרי לא היה לו ילדים? אלא, שהיה מגייר את אלה שהיו רוצים להדבק בה', מוציא להם את הנשמה של גוי ושם להם נשמה כשרה טובה ובריאה, וכן שרה אימנו היתה מגיירת את הנשים.

תארו לכם, אלפים ורבבות הולכים אחרי אברהם, הוא שיקם אותם גם מבחינה רוחנית גם מבחינה גשמית, עסקים, אימפריות. הוא הקים דבר שאין כמותו, וכולם הולכים אחריו ועובדים את ה', והוא מדריכם בדרך הנכונה - "את הנפש אשר עשו בחרן".

ועכשיו הקב"ה אומר לו: "תעזוב את כל האימפריה ולך לך אל הארץ אשר אראך" - ואפילו לא אומר לו לאן. "קח את הפקעלה שלך והיידה", עכשיו כל אלה שהוא גייר מה הם יעשו? מה יהיה עם האימפריה? אברהם אבינו לא שואל שאלות, אלא אומר: "אני לא עובד את עצמי, אלא אני עבד של ה' יתברך". עד עכשיו העבודה שלי היתה לגייר כאן את כולם, ושמתי אותם ככה כלפי השכינה, זכיתי, ועכשיו הקב"ה אומר לי "תמשיך הלאה", מה שאומר לי ה', אני עושה, כי אני לא עובד את עצמי. אמר לי "פה תהיה" - פה הייתי, עכשיו אומר לי "לך לך" - אני הולך. מאמין, לא שואל שום שאלות. "לך" אל הארץ אשר אראך - עוד מעט אני אראה לך איפה, לך שמה. וככה אברהם אבינו עוזב, זה ניסיון לא פשוט, אבל אברהם אבינו עמד בזה.

עכשיו הקב"ה אומר לו: "תעזוב את כל האימפריה ולך לך אל הארץ אשר אראך" - ואפילו לא אומר לו לאן. "קח את הפקעלה שלך והיידה", עכשיו כל אלה שהוא גייר מה הם יעשו? מה יהיה עם האימפריה?

מלאכים? יש לו מספיק

אברהם ידע ש"נתת ליראך נס להתנוסס", נס מלשון ניסיון, נתת ליראך ניסיון כדי להתנוסס - להתעלות. איך כתוב בפרקי אבות: "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולן, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו ע"ה".

וזה צריך לדעת - לא סתם אברהם אבינו נתנסה בניסיונות ועמד בכולם. אלא "מעשה אבות סימן לבנים" כל אדם, כולנו, עוברים עלינו ניסיונות בחיים, יש יותר יש פחות, אין אדם שלא עובר ניסיונות. אבל תכלית כל הניסיונות זה לזכך אותנו, כדי שנתעלה ונתעלה.

האר"י שהוא אסף אותם, הכי יפים מכל המקומות. וכשאדם רוצה ללמוד קבלה, הוא הולך עם הספר הזה, זה משהו אדיר שאין כמותו, ואת כל זה הוא כתב בעל פה! בבית האסורים!

וממשיך הבן איש חי לספר: אחרי חודש שחררו את החכם הזה מבית האסורים, ומיד אחרי שהוא יצא מבית האסורים, כל האבנים של בית האסורים נפלו. והוא מסביר מדוע זה קרה: שבכתלים האלה, היו שם נשמות שקשורות אליו, שהיה צריך לתקן אותן, ולכן משמיים שלחו אותו לבית האסורים הזה.

וממשיך הבן איש חי לספר שכשהוא יצא משם, כל אותן הנשמות היו באים אליו - ואומרים לו: "תודה רבה לך! איך למדת! איך תיקנת! איך עמדת בניסיון שיטתו אותך במאסר! לא התרעמת, לא שום דבר, ידעת שהכל מה' יתברך!"

אבל אמא של הבן איש חי הצטערה מאד מכל הדבר הזה, ואומרים שבגלל זה רבי יוסף חיים קיבל עליו לצום שש שנים, ובשביעית יצא לחופשי חינוך, זה נקרא "תשובת הקנה", כי הוא אמר "לא סתם הביאו עלי דבר כזה, כנראה שאני צריך לעשות תשובה". רבי יוסף חיים, מלאך עלי אדמות שאין כמותו, קיבל עליו תשובת הקנה, בשביל חשבון נפש שעשה.

תפוח אדמה, ביצה וקפה שחור...

יש משל שממחיש מה כוחה של עמידה בניסיון, בן אחד ניגש לאבא שלו, ואמר לו: "אבא, קשה לי מאד, כל קושי גובר עלי, קשה לי! לא יכול כבר לסבול את הקושי", אבא שלו לקח אותו למטבח, הביא תפוח אדמה, שאל את הבן: "זה קשה או לא?" אומר "קשה". הביא ביצה, אומר לו: "זה קשה?" אומר לו: "זה רך כמים", והביא גם שקית קאווי"ה (קפה שחור). הרתח מים בשלשה סירים, באחד שם את התפוח אדמה, בשני הוא שם את הביצה, ובשלישי הוא שם את השקית קאווי"ה.

אחרי שעה חזר עם הבן שלו, אומר לו: בא תראה מה נהיה, התפוח אדמה נהיה רך רך... הביצה נהיתה קשה... והמים כולם נהיו שחורים... אתה רואה? ככה זה הולך, כל דבר מגיע לתכלית שלו מהקושי, החזק נהיה רך, הביצה היתה רכה ונהיתה קשה, וזה טוב לה, והקפה אי אפשר לאכול אותו רק אם מרתיחים אותו, ככה זה העולם.

הקושי להתנתק הוא הקובע את הסדר

הקב"ה אומר לאברהם: לך לך מארצך, ממולדתך ומבית אביך, שואל הכלי יקר: לכאורה הקב"ה היה צריך להגיד לו: קודם כל לך לך מבית אביך ואחר כך ממולדתך ואחר כך מארצך, כי כאשר אדם הולך ממקומו, הוא קודם יוצא מבית אביו, ואחר כך יוצא מן הארץ, ובפסוק אומר לך לך מארצך, ממולדתך, ומבית אביך?

אומר הכלי יקר: זה הולך לפי הקושי לצאת מהמעשים וההרגלים שעשה, הכי קשה זה לעזוב את המעשים של בית אביו, ואחר כך קשה לעזוב את מעשי והנהגות מולדתו, והכי פחות קשה זה לעזוב את המעשים של הארץ, ולכן הקב"ה אמר לו, בעבודת ה' צריך להתקדם לאט לאט, קודם כל תעזוב את המעשים הרעים של ארצך, ואחר כך כש-תתחזק יותר, תעזוב את מנהגי מולדתך, וכאשר תתחזק יותר, תעזוב אפילו את הנהגות של "בית אביך". ואברהם אבינו עמד בניסיונות!

הקב"ה אומר לו: שכל הניסיונות זה טוב לך ולדורות הבאים, כי אם אתה תעמוד בניסיון, כל הבנים שלך והדורות שיבואו אחריך, כולם יוכלו לעמוד בניסיון.

נשדר דרך הלווין

כאשר יצא אברהם אבינו, הוא לקח איתו את לוט בן אחיו - הבן של הרן. לקחת את לוט זה לא פשוט, "לוט" זה לשון קללה. והוא היה אדם קשה. וכשלוט נדבק באברהם, הקב"ה בירך אותו: "וגם ללוט ההולך

אם לא יהיו לאדם ניסיון בכלל, אז מה עשינו? הרי לקב"ה יש הרבה מלאכים שאין להם יצר הרע, ואין להם ניסיונות, אז מה עשינו? אבל הקב"ה רוצה בני אדם שעומדים בניסיון.

למשל הניסיון של העקידה, איזה ניסיון גדול זה היה? אחרי שהקב"ה אומר לו "כי ביצחק יקרא לך זרע", וכבר הגיע לגיל שלושים ושבע, והקב"ה אומר לו לקחת אותו לעקדה, ואברהם לא שואל שאלות. מה שאומר לו הקב"ה הוא עושה.

אתה יודע שיש לי כל מיני סימונים בכוכבים, אנהו נשדר דרך הלווין נסדר את הכל, אברהם שם על לוט איזה משהו, ואמר לו: זה יקשר בינינו, כשייש לך איזה בעיה אני יעזור לך, ובאמת כך היה

אין דבר יותר גדול מלעמוד בניסיון! הניסיונות מרימים את האדם למדרגות גבוהות. לכן ה' יצילנו שלא יהיה לאף אחד לא ניסיון ולא ביזיון, ואנחנו גם מתפללים: "אל תביאנו לא לידי ניסיון ולא לידי ביזיון", אבל אם בא כבר לאדם ניסיון, יעמוד בו איתן, וידע שהכל זה עילת העילות וסיבת הסיבות. אנחנו עבדים של ה' יתברך.

נלם ירדו לניסיון

שה' יעזור לכל עם ישראל שיוכלו לעמוד בכל ניסיון שיש. אבל יותר טוב שלא יבואו ניסיונות, כי מי יודע אם יוכל לעמוד. אבל אחרי שזה בא, לקבל את זה באהבה. ואם באים לפעמים לאדם איזה יסורים, יקבל אותם באהבה. וידע לו, שכל ניסיון שהקב"ה מביא, זה בגלל שהקב"ה רוצה לבדוק אותו.

איך אומרים? יש איזה קדר, שעושה קדירות [סירים], שנותן להם איזה מכות, לבדוק שהקדירות האלה חשובות, טובות וחזקות ולא נשברות. ככה זה ניסיון, הקב"ה בודק שהאדם הוא חזק.

וכאשר האדם עומד בניסיון, הקב"ה מסדר לו. אני רוצה לקרוא את הלשון של החפץ חיים, בספרו "דבר בעתו", וככה הוא כותב שם: "והנה בדרך כלל צריך האדם להתחזק עצמו, בכל זמן, ואף אם יסובבו אותו הרבה עניינים ומצוקות הזמן, לא יהיה מיצר ודואג, אלא יקבל אותם באהבה, כי הכל מיד ה' שהוא טוב לכל".

וממשיך החפץ חיים: "כי באמת, כל נפשות האדם ירדו לניסיון בזה העולם. יש שניסיונו הוא בעוני, ויש ניסיונו על ידי עשירות, כמו שאומר המדרש: אשרי אדם שעומד בניסיון, שאין אדם שהקב"ה לא מנסה אותו, מנסה את העשיר - אם ידו פתוחה לעניים. מנסה את העניים - אם יכול לקבל יסורים ולא כועס. ואם עמד עשיר בניסיונו ועושה צדקות, הקב"ה מצילו מדינה של גיהנם. ואם עמד עני ולא מבעט, נוטל כפליים לעתיד לבא". וגם בעולם הזה, הקב"ה מרים אותו. זה לא דבר פשוט, יש לפעמים מצבים קשים.

רק הוא יצא מהכלא והקירות התמוטטו

הבן איש חי מספר בספרו עוד יוסף חי מעשה בחכם אחד ששמו אותו בבית האסורים. ואומרים, שהמעשה הזה היה עם הבן איש חי עצמו, שהיה להם איזה עסק של כל האחים, והעלילו עליהם איזה עלילה, ושמו את האחים שלו ואותו בבית האסורים בבגדאד, והוא היה לבד בחדר קטן, ולא היה איתו לא ספרים ולא שום דבר.

והבן איש חי כותב שהחכם הזה חיבר שם ספר. וכמו שאמרנו שזה הבן איש חי עצמו, שכתב בבית האסורים את כל ספר "דעת ותבונה". ומי שיודע מה זה "דעת ותבונה" - אין ספר קבלה כזה, זה הכל לשונות

את אברם היה צאן ובקר ואוהלים" - בזכות אברהם גם הוא התעשר. הם הולכים ביחד. ואתם יודעים, כשגרים ביחד ונמצאים ביחד, איך כתוב שם: "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט". אב-רהם אבינו מאוד רוצה לעזור ללוט, אבל יש ריב. אברהם אבינו אמר: "ריב זה דבר הכי קשה", תופס את לוט ואת כל העובדים שלו ואומר להם: "תראו, ריב זה לא טוב. אני רוצה שתפסיקו לריב ואני מוותר לכם על הכל, העיקר לא לריב".

רבי מרדכי והיה לומד איתו. אמרתי פעם לחכם עובדיה: "מה כבודו אומר על חכם מרדכי?" והוא אמר לי: "לא הניח כמותו בקבלה". אמר רתי לו: "אבל אנחנו רואים שהוא יודע את כל הפשט - תורה שבעל פה?". והוא אמר לי: "נכון, אבל בפשט יש עוד כמה כמוהו, ובקבלה אין כמותו". כל זה אני הקלטתי אותו, זה מצולם, והרב לא סתם אמר, הוא היה יודע מה שהוא אומר, הוא היה בקי בכל התורה.

פעם שאל אותו רבי אלעזר אבוהצירא ע"ה: "כבוד הרב, איך זכית שכל בניך יושבים ועוסקים בתורה?" והוא ענה: "אני יושב בבית דין מצ-עירותי, ואף פעם לא ראיתי פני אישה". הרב אמר קריספל מספר: שפעם באה אישה, וביקשה ברכה שיהיה לה ילדים, והרב אמר לה: "תלכי". היא באה עוד הפעם, והוא אומר לה "תלכי". והוא שאל את הרב: "כבוד הרב, למה אתה לא מברך אותה?" אמר הרב: "כאשר היא באה, אני מריח ריח [של בושם] מרחוק, שלא תבוא אלי אשה כזאת, אני לא רוצה אותה פה" אמר לה הרב קריספל: "את רוצה לבוא לרב? תבואי צנועה ולא תשימי בושם", ובאמת היא באה שוב אחר כך, והרב לא יודע מי זאת, אבל הוא ראה שאין בעיה, ובירך אותה, ונולדו לה ילדים.

ואנחנו שמענו מהרב, שלפעמים הוא היה בא מבית הדין והיה מביא ציורים לבנות הקטנות שלו, ואשתו היתה אומרת לו: "רבי עובדיה, אין לך מה לעשות? שאתה מצייר ציורים לילדות?" אמר לה הרב: "אני יושב בבית דין, ולפעמים באים לבית דין בחוסר צניעות, ואני צריך לדון אותם, אז לבנותיים אני מסתכל למטה ומצייר ציורים" איזה קדושה.

כשהיו לוקחים אותו לתל אביב, הוא היה מוריד את המשקפיים, היה הולך בלי משקפיים, הוא כמעט לא היה רואה. הוא היה שומר על הצניעות הזק.

מדוע הרב לא עזר לרבנית להרים את הסלים הנכדים

הרבנית מספרת שפעם אחת כשהם היו צעירים, היא עלתה לאוטובוס עם סלים נכדים מהשוק. והיא ראתה שהרב גם כן באוטובוס, ובאה והתישבה לידו. והוא היה יושב ולומד, וכאשר היא ירדה מהאוטובוס, היא היתה בטוחה שהרב יעזור לה. והנה הרב ירד, ולא עוזר לה שום דבר...

שלפעמים הוא היה בא מבית הדין והיה מביא ציורים לבנות הקטנות שלו, ואשתו היתה אומרת לו: "רבי עובדיה, אין לך מה לעשות? שאתה מצייר ציורים לילדות?"

הגיעה לבית אחריו, והיא אומרת לו: "רבי עובדיה, דחילאק, לא ראית אותי באוטובוס עם כל הסלים האלה?" והוא אומר: "לא ראיתי", והיא אומרת לו: "אתה היית באוטובוס? ישבתי על ידך" והוא אומר: "לא ראיתי אותך, אם הייתי רואה, וכי לא הייתי עוזר לך? לא ידעתי." איזו קדושה! הוא לא היה רואה מה נעשה סביבו.

כשהיו מבקשים ממנו לדרוש לנשים, הוא לא היה רוצה. וכאשר רבו ההפצרות, הוא היה אומר: "אני בא בתנאי שהרבנית תבוא", והיה מורשיב את הרבנית ממולו והיה דורש. אחר כך אמר: "גם זה לא שווה, אני לא רוצה לבוא, אם נשים רוצות? שישבו בצד, בעזרת נשים, ואני אדבר מול גברים. אין נשים לבד".

התקשרתי אליו ואמרתי לו "אני מהמשרד"

גם ראש הישיבה, מורינו רבי יהודה צדקה לא היה מסכים לדבר לנו

אח"כ אמר לו אברהם ללוט: "היפרד נא מעלי, אם אשמאל ואימינה ואם אימין ואשמאילה", דחילאק תלך לך לאיפה שאתה אוהב, תבחר לך מקום הכי יפה שאתה רוצה, ואני אלך לצד שני, ואל תדאג, אם תהיה לך איזה בעיה, אני יעזור לך, אני שם לך איזה סימן, כדי שאני ידע שאתה במצוקה ואז אני מייד יבא אליך. אתה יודע שיש לי כל מיני סימנים בכוכבים, אנחנו נשדר דרך הלווין נסדר את הכל, אברהם שם על לוט איזה משהו, ואמר לו: זה יקשר בינינו, כשיש לך איזה בעיה אני יעזור לך, ובאמת כך היה, כאשר המלכים הציקו ללוט, מיד אברהם בא ורדף אחריהם.

מה עדיף, "ריב" או "מריבה"?

והנה בהתחלה כתוב ויהי "ריב", ואברהם אומר אל נא תהי "מריבה", משמע, ש"מריבה", זה יותר גרוע מ"ריב". מה ההבדל בין "ריב" ל"מריבה"? אלא, "ריב" זה לשון זכר - זה ויכוח שלא מוליד, כמו זכר שלא מוליד, אבל "מריבה" - לשון נקבה שמולידה.

מה הכוונה? למשל אדם אומר לחבירו: "אתה עשית לי, ועשית... ועשית..." אם השני עונה ככה: "אתה צודק, אני יותר לא אעשה, מחילה, גמרנו, עזוב, קח מה שאתה רוצה", זה נקרא רק "ריב" כי זה לא מוליד עוד מחלוקת, זה נעצר. אבל אם השני עונה לו ומחזיר לו: "גם אתה עשית ואתה התחלת, ואתה..." זה נקרא "מריבה" כי זה מוליד המשך, וזה מחלוקת בר מינן.

מלך סדום יודע מה הוא רוצה

המשנה אומרת באבות: "דעת קנית, מה חסרת? דעת חסרת, מה קנית?" מה הכוונה? לפי הפירוש הפשוט, "דעת קנית" - אדם שיש לו שכל, דעת, לומד תורה, "מה חסרת?" - לא חסר לו כלום. אבל "דעת חסרת" - אדם בלי שכל, "מה קנית" - כל מה שקנית לא שווה כלום אם אין דעת.

זה הפירוש הפשוט, אבל פירוש נוסף כתוב בספר שער בת רבים: הנה אם תוריד את האותיות מ"ה מהמילה מריבה, ישאר "ריב", לכן אומר התנא: "דעת קנית, מה חסרת" - אם יש לך דעת, אתה תחסר מהמילה מריבה את האותיות מ"ה, כלומר תהפוך כל מריבה לריב. ואיך עושים את זה? חברך טוען טענות... תאמר לו: "מחילה, צודק, שלום עליך..."

אבל דעת חסרת - אם אין שכל, "מה קנית", לכל "ריב" תוסיף את האותיות "מה" כלומר, תהפוך כל ריב חלילה למריבה, ומריבה זה אש מתלקחת. ולכן גם כתוב "תולה ארץ על בלימה", בלי - מה, לא צריך "מה", לא לעשות מ"ריב" "מריבה", כי מריבה זה דבר הכי קשה.

וכשהלך אברהם אבינו להילחם אחר כך ללוט, בא אליו מלך סדום, אומר לו: "תן לי הנפש והרכוש קח לך", אומר הזוהר - מה זה סדום? סדום דא ס"מ זה מלך סדום. מה הוא אומר? "תן לי הנפש" תן לי רק את הנפשות, אבל את הרכוש, את כל ענייני העולם הזה, כסף זהב, תקח לך. מדוע? כי הס"מ יודע שהעיקר זה הרוחניות. ואת זה לא ניתן לו!

איך לך מה לעשות רק לצייר ציורים?

היום זה יום הפטירה של מורינו ורבנו גאון עוזנו שאין כמותו בעולם, חכם עובדיה, שהיה אור לעינינו. הוא היה בא לכאן לישיבה אצל מורינו

לאשדוד. והיא אמרה: "לא! אני לא אתן שילך!". שאל אותה "מדוע?" והיא הסבירה: אתמול הוא דרש באיזה מקום. עד שהוא חזר לבית, אני מחכה לו ללכת שעה לחזור שעה לדרוש שעה, אני מחכה לו לאכול איתו ארוחת ערב כי כל היום לא ראיתי אותו בכלל.

הוא חזר ב-12:30. אמרתי לו: "הכנתי ארוחת ערב, בוא נאכל ביחד", והוא אמר: "בסדר, הרבנית, אבל תני לי חמש דקות, כי בדרך, היה לי איזה מהלך של איזו תשובה שחיכיתי לה הרבה זמן, אני יודע איך לכתוב אותה, תני לי חמש דקות, אני רק אכתוב ונאכל ביחד", אמרה לו: "בבקשה" והיא ישבה על הספה וחיכתה לרב. ובינתיים נרדמה... עד חמש בבוקר!... בשעה חמש בבוקר היא רואה את הרב עוד יושב עם המצנפת והגלימה וכר-תב. והיא אמרה לו: "רבי עובדיה, אמרנו שנאכל ביחד?" והוא אומר לה: "אמרתי לך חמש דקות, תני לי...". והיא אומרת: "נהיה הבוקר! הוא לא ישן, לא אכל, ואני לא אכלתי..." ולכן היא לא הסכימה שילך לאשדוד.

הרב שמע את זה ואמר לה: "אני מבטיח לך, תני להם, אני אבוא בזמן ויהיה בסדר..." תראה איזה חשק על התורה. משהו! לא יאומן כי יסור פר.

"גם הוא היה רווק"

אנחנו חושבים שהכרנו את חכם עובדיה, חלומות בלילה. אני הייתי אומר לכולם: "תלכו, ותראו מלאך ה' צבאות" אין דבר כזה בעולם, שתיבנו.

הרב נולד ביום "ב לחודש תשרי תרפ"א. אמא שלו הריחה ביום כי-פור. ולחשו לה באוזן, היום יום כיפור, כששמעה כך, אמרה "לא רוצה לאכול" ונפק מינה חכם עובדיה, אמרו לו את זה. והוא אמר: "נכון".

כשנולד, התמלא כל הבית אורה, הוא היה בן בכור לאביו רבי יעקב עובדיה, וכאשר נכנס בביתו של אברהם איבנו. קראו את שמו "עובדיה דיה יוסף", כי סבא שלו נהרג בקיצור ימים, ונקרא על שם רבי עובדיה סומך, ועל שם רבי יוסף חיים - עובדיה יוסף.

והיה פדיון הבן, ורבי אפרים כהן עשה את הפדיון, הוא היה אז בחור צעיר, אבל כיון שהיה מיוחס נתנו לו. ויום הפדיון היה כאשר חזרו מהד לווייה של רבי יעקב חיים, בנו של הבן איש חי. אמר רבי יעקב עובדיה לחכמים: "רבתי, יש לי עכשיו פדיון הבן לבני" וכל גדולי בגדד שהיו בלווייה, באו לפדיון.

חכם אפרים היה אז צעיר, אבל היה כבר מקובל. חכם יצחק כדורי אמר לי שכשהוא היה בחור הוא למד קבלה בבגדאד, ותפסו אותו ואמרו לו: "אתה לא יכול ללמוד קבלה עד שתביא אישור מחכם אפרים", והוא סיפר שהוא הלך לחכם אפרים, בחן אותו, ונתן לו אישור שבתור רווק הוא יכול ללמוד. וכאשר סיפר לי את זה חכם יצחק, אחר כך הוא אמר לי בצחוק: "אתה יודע? גם חכם אפרים היה רווק, הוא התחתן מאוחר..."

לִקְחוּ אוֹתוֹ לְעִבוֹד בְּטוֹרִיהַ..."

כאשר חכם עובדיה היה קטן, משפחתו עלתה לארץ, ועוד בהיותו ילד קטן חכם עובדיה תמיד היה אוהב ללמוד, הם היו גרים בבית ישראל, והכף החיים היה גר ב"שוישנים לדוד" למטה בחצר, והיה לומד בשוש-נים לדוד, וגם הילד עובדיה יוסף היה עולה לשם ללמוד.

יום אחד, היתה שם רעידת אדמה, כולם פחדו מאד, והכף החיים היה אומר לא לדאוג, אני אקח את הצדיק הזה [חכם עובדיה] איתי, כי כל הזמן אני רואה אותו לומד, ואמר להורים שלו אל תפחדו אני אוריד אותו איתי, ורק אחרי שאנחנו נרד - יפול הבית. אבל לפני כן לא יפול. וכך היה.

כשהיה בגיל תשע וחצי, אבא שלו לקח אותו לבגדד לבקר את הסבא -

שיים. הוא היה הולך לדבר בבית יעקב, והיה עומד רחוק, מוריד את המשקפיים, היה לו מספר גבוה מאוד. הוא היה אומר: "אסור לדבר לנשים לבד".

ואני הייתי אברך, והרב אמר לי: "תתקשר לרב הזה, תגיד לו שאני קורא לו, תגיד שהמשרד מדבר". ואני ככה עשיתי בתמימות, התקשרתי לרב הזה, ואמרתי לו: "אני מהמשרד של פורת יוסף, ראש הישיבה ביקש ממני לקרוא לך"

פעם היה איזה רב אחד שהיה מדבר לנשים. ואני הייתי אברך, והרב אמר לי: "תתקשר לרב הזה, תגיד לו שאני קורא לו, תגיד שהמשרד מדבר". ואני ככה עשיתי בתמימות, התקשרתי לרב הזה, ואמרתי לו: "אני מהמשרד של פורת יוסף, ראש הישיבה ביקש ממני לקרוא לך" והוא שואל: "מה קרה?" אמרתי לו: "אני לא יודע", באמת לא ידעתי מה הרב רוצה ממני.

באותו יום הוא בא, וראיתי שראש הישיבה מדבר איתו בחמימות, ואמר לו: "אני לא מרשה שתדרוש לנשים! אתה רוצה לדרוש לנשים? תשים מחיצה. אין לדרוש לנשים, אני לא מרשה!"

"אני לא יכולה לסבול שהוא בוכה"

איזו קדושה היתה לחכם עובדיה! הוא סיפר בעצמו שכשהוא היה צעיר לפני חתונתו, בכל לילה הוא היה יושב עם רבי יעקב דוויק הכהן, והיו לומדים "ראשית חכמה" חצי שעה, באיזה בכיות! ואחר כך אומר רים תיקון חצות ובוכים על גלות השכינה.

אחרי שחכם עובדיה התחתן, אחרי שבעה ימים של החתונה, הוא היה קם בבית ואומר תיקון חצות, באיזה בכיות... הוא לא היה יכול לעצור... ואשתו הרבנית, שהיתה כלה חדשה, היא רואה איזה אדם מתוק צעיר, כל היום לומד, ובלילה בוכה... היא פחדה ואמרה לו: "דחילאק על מה אתה בוכה?" והוא אומר לה: "על גלות השכינה, חורבן בית המקדש, השכינה בצער!" אבל היא לא יכלה לסבול ובקשה להפסיק, והוא אומר לה: "איך אני אפסיק, אסור! זה הלכה! צריך שאדם יתאבל על חורבן בית המקדש?" הלכה לבית דין, אמרה להם: אני לא יכולה שבעלי בוכה כל הזמן, אמרו לו: תעשה פעמיים בשבוע, אל תעשה כל יום...

"הוא לא ילך לאשדוד!"

ואיזה "זיכוי הרבים" היה לו, לפני שהוא נפטר הוא ביקש שיקברו אותו עם איזה ספר [לא קברו את זה איתו כי לא שמו לב] מה זה היה הספר הזה? זה היה ספר שהוא כתב איפה היה הולך לזיכוי הרבים, כל יום, הרב היה אוהב לכתוב את זה, כל יום כשהיה חוזר, הוא היה כותב: "היום הייתי במקום כזה, דרשתי, ואיתי דרש רב פלוני ודרשתי ככה". והוא רצה שהזכויות האלה יעלו איתו. וגם לפני שהיה הולך היה לו יומן על השולחן שהיה כותב בעצמו, ולא היה סומך על אף אחד, והיה כותב אני צריך ללכת היום לפה, ומחר לשם, ככה היה הולך כל הזמן לזכות את הרבים.

ואפילו שהיתה לו אהבה אדירה לתורה, בכל זאת הוא עזב את הכל והלך לדרוש ולדרוש, כי הוא יודע שזה דבר גדול זיכוי הרבים. הוא זכה לזכות את הרבים בצורה הכי גדולה שיש, זכויות גדולות. זה לא דבר פשוט.

והכל בקדושה, בחשק. יום אחד באו לרבנית, אמרו לה שרוצים שיבא

עליו, זה גדול הדור, הוא אוהב ללמוד."

לפעמים לא היה לו נר ללמוד בלילה, אז הוא היה עומד תחת מנורה שברחוב - ולומד. והיה שוכח את עצמו שם עד הבוקר... איזה דברים, מראות אלוקים!

נענע את השטריימל והכשיר את האוכל

חכם עובדיה היו לו שכנים אשכנזים. ערב פסח אחד הוא רואה אותם יוצאים ובאים, יוצאים ובאים. והוא אומר: "מה קרה לכם?", והם אומרים לו: "אל תשאל אנחנו מוצאים חטים באוכל, מביאים אוכל חדש ועוד פעם חטים... והרב אמר לזרוק את כל האוכל..."

אמר להם חכם עובדיה: "לא תזרקו כלום! תביאו את השטריימל של יענקל", יענקל זה היה הבן שלהם הוא היה חתן שהתחתן לפני שבועיים. והרב אמר להביא את השטריימל שלו, לקח את השטריימל ונענע אותו בחוץ ונפלו ממנו הרבה חטים... והוא שאל אותם "איפה היו החטים? בצלחת של יענקל?" אם ככה הכל בסדר, פשוט האש-כנזים זורקים חטים על החתן ונכנסו לו החטים בשטריימל... ואם כן, כל האוכל כשר...

ראש הישיבה רבי יהודה צדקה היה אומר: "בזמן ההפגזות שהיו בעיר העתיקה" הרב עזרא עטיה אמר לי: "לך תראה איפה הרב עובדיה וחכם בן ציון, אני לא מוצא אותם". וראש הישיבה ירד למטה, לקומה התחתונה של פורת יוסף בעיר העתיקה, וראה שהכל שם מנופץ, כל השולחנות וכוכיות הכל מלא אבנים, והם יושבים שם ועוסקים בלימוד ובכלל לא שמים לב!

חכם שלום כהן סיפר: יום אחד, כשחכם עובדיה היה בחור, ישיבת פורת יוסף הלכו לטיול. אומר לו חכם שלום: "אתה לא נוסע?" אומר לו: "לא, אני רוצה ללמוד. שיעו, אני לומד, בוא תראה, אני לומד יבמות. תראה - הם יסעו ויחזרו, ואני כמעט גומר את כל יבמות! לא חבל לי על הזמן? יש לי ללמוד. יש לי עבודה..." היה לו חשק כזה שלפעמים לא היה רוצה לאכול אלא היה רוצה רק ללמוד.

חכם בן ציון סירב לנסוע עם הרב!

חכם בן ציון סיפר שהרבה פעמים הם היו מוזמנים לדרוש באותו מקום, וחכם עובדיה אמר לו: "בוא ניסע ביחד" וחכם בן ציון לא היה רוצה. והוא היה מסביר: "הוא יש לו מכוננית, הוא כל הזמן הראש שלו מתעלה בתורה. אם אני אשב איתו - יפלפל איתי בדבר אחר, אבל יפסיד את הזמן שלו. יותר טוב שיישב לבדו והוא משוטט בכל הש"ס. יש לו את העסק שלו, אני יודע מה אני מדבר."

פעם אחת, בנו של חכם עובדיה, רבי דוד יוסף שעכשיו נבחר לראשון

אמר להם חכם עובדיה: "לא תזרקו כלום! תביאו את השטריימל של יענקל", יענקל זה היה הבן שלהם הוא היה חתן שהתחתן לפני שבועיים. והרב אמר להביא את השטריימל שלו

לציון, נפצע. זה היה ביום שישי, והוא היה משחק בחוץ. וחכם בן ציון בדיוק ראה את זה, והוא אמר לרבנית: "אל תגידי כלום לרב. אני אקח אותו, אני אטפל בו, אחזיר לך אותו בריא. אל תפחדי" לקח אותו חכם בן ציון, והחזיר אותו, כדי שהרב לא יתבטל. איזה ענווה היתה לחכם בן ציון! שהרי גם הוא למד כל הזמן, אבל לא רצה שהרב יתבטל, איזה כבוד, היו עושים לרב!

אבא של חכם יעקב, עכשיו מה יעשה חכם עובדיה? הוא רצה ללמוד, היה שם בית מדרש בית זליכה והרב שם היה הרב שלמאן חוגי עובדי שהיה גדול החכמים של אז, הוא היה פה אנחנו הכרנו אותו טוב, ענוה שאין כמותה, בקי בכל התורה, הוא היה ראב"ד, ויושב שמה בבית הדין יחד עם הרב אלישיב וחכם עובדיה, הוא ראב"ד מה הוא לובש, כמו איזה אחד פשוט, כובע עגול של חסידים, יושב ככה, אבל שום אדם לא ידע שזה גאון שאין בגאונים כמותו, יודע כל התורה.

והוא ראה את חכם עובדיה בבגדאד, ואמר לו אתה מירושלים? אומר לו "כן", אומר: "מה אתה לומד?" אף אחד לא התייחס אליו, אומר לו: "אני לומד פרק המפקיד בבבא מציעא", אומר לו: "בא תלמד איתי?", כשראה אותו, אמר לחכמים בואו בואו, תראו מה זה ילד קטן, מה זה ילד, ואמר לו: "מהיום תהיה איתי בקשר, סע לארץ ישראל, ומה שיש לך שאלות תכתוב לי ואני אכתוב לך בחזרה", שמח חכם עובדיה, והיו מתכתבים.

כשבא לארץ חכם שלמאן חוגי, לקחו אותו לעבוד בטוריה... לא ידעו מי זה בכלל... ואחרי ששמעו עליו, לקחו אותו, ואז הוא ישב ראש אב בית דין וישב על יד חכם עובדיה, וחכם שלמאן חוגי היה אוהב אותו משהו לא רגיל.

ה"קבלה" שקיבל ביישיבת חברון

רבי עזרא עדס [אח של חכם יוסף עדס ורבי יהודה עדס הגדול] יום אחד נכנס ל"מורה", "המורה" זה היה הרב של כל הגדולי עולם - רבי עזרא עטיה, היו קוראים לו "המורה", הוא היה רבו של חכם עובדיה ורבו של ראש הישיבה רבי יהודה צדקה, כל גדולי עולם למדו אצלו, חכם עובדיה היה אוהב את חכם עזרא עטיה משהו לא רגיל, וכל דבר היה מתיעץ איתו.

נכנס רבי עזרא עדס לראש הישיבה ואמר: "אתה רואה את האברך הזה רבי עובדיה? אני אומר לך, שעוד עשר שנים, אף חכם וגם בדורות הקודמים לא יוכל לעמוד לידו, אני אומר לך גדולתו". והיה אומר "אם נבנתה פורת יוסף רק בשבילי ובשביל חכם בן ציון", זה שווה הכל, לא צריך יותר.

כשחכם עובדיה היה בגיל שלש עשרה, לקחו אותו ליישיבת חברון, והצביעו לו על אחד, ואמרו לו: "זה בגיל 13 גמר את הש"ס" והוא אמר: "מה?! אני עד גיל 18 מקבל עלי לדעת את כל הש"ס בעל פה, גמרא רש"י תוספות", ומתי הוא כבר ידע את זה? בגיל 16, והכל בעל פה.

מראות אלוקים!

היתה לו התמדה שאין כמותה. אמרו עליו: "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שהוא אהב את התורה בוז יבזו לו". כל ספר שהיה בא לידו, הוא היה גומר אותו מתחילתו לסופו. אני תמיד אומר שאני ראיני אותו רק בזקנותו לא בצעירותו. אני זוכר שבשנת תשכ"ד הוא היה כאן עם חכם מרדכי ושניהם היו דורשים, וחכם מרדכי אמר עליו שאין כמותו בכל העולם. והרב היה בערך בגיל ארבעים. חכם מרדכי שרעבי אמר "אין כמותו בכל העולם". והוא קרא לו: "פאר הדור והדרו", היה אוהב אותו אהבת עולם.

איזה מדרגות של עמל התורה? הוא היה אוכל לחם ומים רק לקיים את גופו, כי אין זמן. הוא היה הולך איפה שיש בתי מד-רשות, ויש ספרים, והיה יושב ללמוד. במלחמת העולם, הוא ישב ללמוד למטה בשטיבל של בית ישראל. היה שמה הגאון רבי שמשון אהרון פולנסקי, שהיה גאון עולם, ראש הישיבה היה אומר לנו שבלילה אחת הוא היה גומר כל יבמות עם גמרא רש"י תוספות וכל המפרשים, כדי לעשות סיום מסכת בבוקר בערב פסח.

ואמרו לו לרבי שמשון, שיש איזה ילד, בחור, שיושב לומד, והיו פצצות וטילים. והוא יושב ללמוד שם בסכנה. ואמרו לו: "תלך לבית תלמוד" ואבא של חכם עובדיה כעס עליו, אמר לו רבי שמשון: "אל תכעס

במקום הרדמה

אני הייתי נמצא הרבה עם חכם נעים אליהו. הוא סיפר לי בעצמו: "ביום שישי הייתי הולך לשוק, והייתי רואה את חכם עובדיה היה יושב ומכין שיעורים בבית הכנסת ישכרוף בבייף, [זה היה בית הכנסת מכוונים]. כאשר הייתי חוזר אני שומע את מרן חכם עובדיה שלוש שעות חוזר על אותה הלכה! מי יכול לעשות דבר כזה? אותה הלכה חוזר שלוש שעות לכל מפרשיה, ועוד הפעם ועוד הפעם והייתי מתפלא.

ובאמת זה ידוע שהרבה פעמים הוא היה לומד שם ב"ישכרוף בבייף",

והרבנית היתה ישנה והוא לא רצה שהיא תתעורר בלילה, מה עשה? הביא איתו בתוך הארון

היתה ישנה והוא לא רצה שהיא תתעורר בלילה, מה עשה? הביא איתו מנורת לילה, ונכנס בתוך הארון, והדליק שם את המנורת לילה ושם לומד, בבוקר חיפשו אותו עד שמצאו אותו לומד בתוך הארון... כדי לא להפריע לרבנית.

על אוטו פח הזבל...

היה לו זכרון נדיר, והוא היה אומר: "אתם הושבים שאכלתי איזה תרו-פה? לא! רק לחזור לחזור ללמוד בחשק!" יש דבר כזה? יש כבושם הזה בעולם? זכה. כל מעשיו היו לשם שמים.

ואיך היה אכפת לו על כל נשמה, על כל ילד, היה הולך ורוהף לקחת ילדים לתלמודי תורה. פעם הוא עלה על אוטו של פח הזבל בשביל ללכת לאיזה בית, לקחת את הילד לתלמוד תורה, באוטו של פח הזבל. עם הכובע של הראשל"צ... לא מעניין אותי, הוא צריך להציל. אין דבר כזה שהוא ישב בשקט, הוא דאג לכל דבר. הוא היה משהו שאין כמותו, אי אפשר להבין את האמת ואת הענוה הגדולה כמה שראיתם, הענוה שלו היתה אדירה, אני יודע הרבה דברים משהו פלאות, כל מי שהיה בקרבתו, היה יודע להריח את הבושם הזה, וחבל על דאבדין.

לכן, שכל הזכויות האלו יעמדו לכל הקהל, זכותו גדולה. הוא לימד תורה את כל עם ישראל, הוא זכה מה שלא זכו רבים לעשות. זכה זכות גדולה והעמיד ספרים שאין כמותם בעולם. והיה בקי בכל דבר ודבר.

שבועות ה' זכותו תגן עלינו ועל כל כלל ישראל, שהקב"ה יאמר די לצרותינו ותמיד תהיו בריאים ושמחים. וגם נברך את כל המאזינים דרך הלוי דרך רדיו מורשת, דרך ערוץ אלפיים ורדיו הרום, והלומדים בעלון, ה' יברך אותם בכל הברכות והישועות, וזכות מורנו הרב תגן עליהם. וכן יהי רצון ונאמר אמן.

הוא היה לוקח את השקית של המקוה והולך להתרחץ והיה הולך לשם, ושם לא היו מתפללים ערבית של שבת. אז היה אוהב ללמוד שם שלא יפריע להם לגבאים, שבת אחת, הרבנית רואה שכולם באו לבית וחכם עובדיה לא בא. היא הלכה לישכרוף בבייף ודפקה: "חכם עובדיה? אומר: "כן, אני לומד" אומרת: "אבל התפללת ערבית?" אומר: "לא, עוד לא הגיע הזמן" "טבלת, התרחצת אדוני? כולם כבר עושים קידוש..." אתה מבין איזה חשק היה לו לתורה!?

היה כמאה שערים איזה חנות ספרים, כשהיינו צעירים היינו נכנסים אליו בכוונה. והוא היה מספר שחכם עובדיה היה בא, ועומד על הסולם - לא זו שעתים, שלוש, ארבע. הוא יודע, זה אברך בא מעיין. אין לו את הספרים, גם הרבה פעמים הרבנית לא היתה מרשה לקנות ספרים, כי היה צריך כסף לאוכל.

פעם היה לו איזה ניתוחון באצבע של הרגל, כאבים אדירים. ולא היה אפשר להרדים, ולא ידעו מה לעשות. אמר להם מרן: "מה הבעיה? לא צריך להרדים. רק תגיד לי לפני שאתה מתחיל, הכל יהיה בסדר..." וככה היה עשו את הניתוח והרב אומר להם: "יאללה תעשו" והם אומר רים: "גמרנו את הכל מזמן..." הראש שלו היה בתורה, הוא לא ידע ולא הרגיש מה שקורה איתו! פלא פלאות.

לא שם לב שהמיקרופון עובד

כאשר הוא היה דיין במצרים הוא היה תופס חזק. והיה שם איזה שוחט אחד רשע, חכם עובדיה אמר: "אתה לא תהיה שוחט - אני מכיר אותך" כי הוא בדק אותו כמה פעמים, היה אומר לו "תביא את הסכין" והיה מחליף סכין, אין לו יראת שמיים, אמר לו: "אין לך תעודה" לקח לו את הכל, אסר עליו והוא רב צעיר וזה מבוגר.

השוחט הזה תכנן לשפוך עליו מים, מי אש, לשרוף אותו את הפנים שלו ואת הכל. ומסכן משהו אחר זרקו עליו את המים, ה' הציל אותו. חכם עובדיה כל מעשיו היו לשם שמיים. הכל, הכל!

אני הייתי איתו בשנים האחרונות - כולו היה קדוש וטהור. אין לו שום דבר. כשהיה דורש היינו שמים לו רמקול שהוא ידבר. ופעם אחת הוא סיים לדבר ולא סגרו את הרמקול. ושמעו אותו "עפר ואפר, רימה ותור-לעה, אשפה, לא שווה כלום, על מה תתגאה?" תבין למה, כל העולם רודף עליו - הוא אומר לעצמו את המילים האלה! מה תתגאה? ושמעו את זה כל העולם. הוא לא ידע שהרמקול עובד.

פעם סיפרנו את זה, שנתנו לו באיזה מקום בחו"ל לישון, והרבנית

בשורה משמחת
לאחר המחסור מזה זמן רב

הגיעו בשעה טובה
סט זוהר המחולק
עם לשון הקודש
בגודל בינוני (12-17 סי"ט)

כריכה רכה, ובתפירה איכותית
באותיות מאירת עיניים

במחיר מיוחד
200 ש"ח לסט
(למחיריכם לניסוח תוך שנה את כל החודר
ב 100 ש"ח מלבד)

וסט זוהר המחולק
בכתב ענק
במספר גודל בינוני (12-17 סי"ט)
וגודל כס (8.5-12.5)

במחיר מיוחד (לגודל כס)
150 ש"ח לסט
(למחיריכם לניסוח תוך שנה את כל החודר
ב 50 ש"ח מלבד)

ניתן להשיג ביישבתנו: רחוב שילה 6 ירושלים
או בטלפון
02-624-9000